

נתונים על שלוש עבירות: הפרעה לשוטר במילוי תפקידו, העלבת עובד ציבור והפרעה לעובד ציבור

מסמך זה נכתב לבקשת חבר הכנסת אליהו רביבו, ומוצגים בו נתונים על תיקים שנפתחו בגין שלוש עבירות: הפרעה לשוטר במילוי תפקידו, העלבת עובד ציבור והפרעה לעובד ציבור. העונש על עבירות אלו נקבע בחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין).¹ להלן פירוט העבירות והענישה:

- סעיף 275 לחוק העונשין – העושה מעשה בכוונה להפריע לשוטר כשהוא ממלא תפקידו כחוק או להכשילו בכך, או להפריע לאדם אחר או להכשילו מלעזור לשוטר, דינו - מאסר עד שלוש שנים ולא פחות משבועיים ימים. להלן נכנה עבירה זו **הפרעה לשוטר במילוי תפקידו**.
- סעיף 288 לחוק העונשין – המעליב בתנועות, במילים או במעשים, עובד הציבור, או דיין או פקיד של בית דין דתי או חבר ועדת חקירה לפי חוק ועדות חקירה, תשכ"ט-1968, כשהם ממלאים תפקידים או בנוגע למילוי תפקידים, דינו - מאסר שישה חודשים. להלן נכנה עבירה זו **העלבת עובד ציבור**.²
- סעיף 288א – העושה אחת מאלה, דינו מאסר לשנה: (1) מפריע ביודעין לעובד הציבור או למי שהוסמך למלא תפקיד של עובד הציבור במילוי תפקידו על פי דין; (2) אינו מקיים חובה המוטלת עליו על פי חיקוק למסור ידיעה או מסמך. להלן נכנה עבירה זו **הפרעה לעובד ציבור**.

נציין כי שלוש העבירות האלו הן עבירות מסוג עוון – קבוצת עבירות שהעונש בגינן נע בין שלושה חודשי מאסר לשלוש שנות מאסר. בעבירת הפרעה לשוטר במילוי תפקידו נקבע כאמור מאסר מינימלי של שבועיים, ובשתי העבירות האחרות לא נקבע עונש מינימום.

הנתונים שיוצגו במסמך התבקשו כדי לבחון את משך המאסרים שנגזרו על המורשעים בבתי המשפט. כדי לאפשר בחינה כזו, ביקשנו מהמשרה נתונים רק על תיקים שבהם נרשמו העבירות האלה **כעבירות יחידות בתיק** (עבירות אלו מכונות במשטרה **עבירות טהורות**), וזאת מכיוון שבגזרי דין הענישה נקבעת בגין כלל העבירות שנרשמו בתיק

¹ חוק העונשין, התשל"ז-1977.

² בהנחיה של היועץ המשפטי לממשלה העוסקת בין היתר בהעלבת עובד ציבור, מובהר כי הענישה בגין עבירה זו באה להגן על האינטרסים האלו: שמירה על עובד הציבור כדי שיוכל למלא את תפקידו כראוי, הגנה על מעמד רשויות השלטון והגנה על כבודו של עובד הציבור שנפגע מכך שהוא משרת את הציבור. הנחיות היועץ המשפטי לממשלה, משפט פלילי, מדיניות התביעה – סוגי עבירות ומבצעי עבירה, הגשת כתבי אישום בעבירות של העלבת עובד ציבור וזילות בית המשפט, מס' הנחיה: 4.1103, 3 ביולי 2002, עדכון: פברואר 2006.

יחד, ובמקרים שבהם הנאשם הורשע באחת משלוש עבירות העוון הללו עם עבירה שנחשבת לחמורה יותר (למשל אלימות) הענישה עשויה לשקף את חומרת העבירה הנוספת ולא את החומרה של העבירות שבגינן התבקשו הנתונים. בכל אחד מהפרקים במסמך יוצגו נתונים על אחת משלוש העבירות, ובכללם נתונים על כמה שלבים בהליך הפלילי: פתיחת תיקים, סגירת תיקים והעילות לסגירתם, הגשת כתבי אישום, הרשעות ונתוני ענישה. הנתונים על הענישה כוללים מאסרים על תנאי ומאסרים בפועל.³ הנתונים על המאסרים בפועל הם על שני סוגי מאסר: מאסר מאחורי סורג ובריאח ומאסר שאותו האסירים מרצים באמצעות עבודת שירות.⁴ יודגש כי לפי חוק העונשין הבחירה בין שתי האפשרויות האלו נתונה בידי בית המשפט.⁵ אשר לכלל נתוני המאסרים שיוצגו להלן, יצוין כי במערכת המחשוב של המשטרה מתועד משך המאסר שנקבע בבית המשפט, אולם בפועל כמעט כל האסירים משוחררים מהכלא טרם סיום תקופת המאסר, אם באמצעות ועדת השחרורים ואם בשחרור מינהלי (או באמצעות שני מנגנוני השחרור יחד); חוק העונשין מאפשר לקצר בכמה שבועות גם את משך עבודות השירות, בהתאם לתפקודו של עובד השירות.⁶ נציין כי הנתונים על פתיחת התיקים עשויים לשקף הן את היקף העבירות בשטח והן את היקף האכיפה של המשטרה. כמו כן, הנתונים על הטיפול בתיקים ועל תוצאות הטיפול (כולל נתוני הענישה) הם דינמיים, ולכן הם משקפים את סטטוס התיקים במועד הפקתם בלבד.

להלן עיקרי הנתונים על שלוש העבירות – כאמור, רק תיקים עם "עבירה טהורה"

- בשנים 2018–2022 נפתחו במשטרה 6,774 תיקים בגין הפרעה לשוטר במילוי תפקידו, 2,370 תיקים בגין עבירת העלבת עובד ציבור ו-447 תיקים בגין הפרעה לעובד ציבור.
- בשלוש העבירות **חלק גדול מהתיקים נסגרו**: עד מועד הפקת הנתונים (מרץ 2023) נסגרו 5,819 תיקי הפרעה לשוטר במילוי תפקידו, 2,131 תיקי העלבת עובד ציבור ו-373 תיקי הפרעה לעובד ציבור. בשלוש העבירות עילת הסגירה השכיחה ביותר הייתה נסיבות שאינן מתאימות לחקירה או להעמדה לדיון.
- **בהתאם, רק במיעוט התיקים שנפתחו בגין שלוש העבירות הוגש כתב אישום**. עד מועד הפקת הנתונים, הוגשו כתבי אישום ב-17% מהתיקים שנפתחו בשנים 2018–2021 בגין עבירת הפרעה לשוטר במילוי תפקידו, ב-10% מהתיקים שנפתחו באותן שנים בגין עבירת העלבת עובד ציבור וב-20% מהתיקים שנפתחו בגין עבירת הפרעה לעובד ציבור.

³ הנתונים כוללים גם תיקים שנסגרו בהסדר מותנה. מנגנון זה מעוגן בחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982, [סימן א'1](#). [סגירת תיק בהסדר](#): בשנת 2013 נכנס לתוקף תיקון מס' 66 לחוק, המאפשר לרשויות התביעה להימנע מהגשת כתב אישום נגד חשוד ולסגור את התיק בעבירות שנחשבות לקלות יחסית, אשר נעשו על ידי עובר חוק שזו העבירה הראשונה שלו או שחלף זמן רב מאז שביצע עבירה, בתיקים שבהם העונש המתאים לחשוד (לדעת התובע) אינו כולל מאסר בפועל (לרבות מאסר שירות) של עבירות שירות, כאמור). בין היתר, הליך זה נועד לחסוך מהנאשמים את הכתם של הרשעה פלילית ואף להפחית את העומס של מערכת המשפט, תוך קביעת תנאים שאותם החשוד צריך למלא. [הנחיות היועץ המשפטי לממשלה, מס' הנחיה: 4.3042, נוהל והנחיות להפעלת סימן א'1 בפרק ד' לחוק סדר הדין הפלילי \[נוסח משולב\], תשמ"ב-1982 – "הסדר מותנה"](#), 3 בינואר 2019.

⁴ עד חודש אפריל 2019 בית המשפט היה רשאי להחליט בגזר הדין כי אסיר שנשפט לתקופה שאינה עולה על שישה חודשי מאסר ירצה את מאסרו בעבודת שירות; החל מאפריל 2019 בית המשפט רשאי להחליט בגזר הדין כי אסירים ירצו באמצעות עבודות שירות גם מאסר של עד תשעה חודשים. [חוק העונשין, תשל"ז-1977](#), סימן ב'1, נשיאת מאסר בעבודת שירות.

⁵ שם.

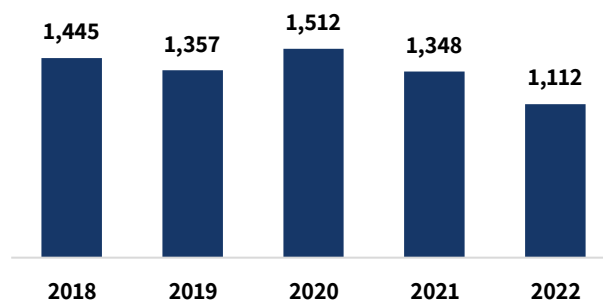
⁶ אופני השחרור נסקרו במסמך קודם: נורית יכימוביץ-כהן, [סוגיות בכליאה בישראל](#), מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 3 ביוני 2020.

- **מרבית הכרעות הדין הסתיימו בהרשעה.** מכלל הכרעות הדין שנקבעו בשנים 2018–2022, עד מועד הפקת הנתונים נקבעה הרשעה ב-79% מההכרעות בעבירת הפרעה לשוטר במילוי תפקידו, ב-85% מההכרעות בעבירת העלבת עובד ציבור וב-82% מההכרעות בעבירת הפרעה לעובד ציבור.
- **עונשי מאסר בפועל (מאחורי סורג ובריה או בעבודות שירות) נקבעו בחלק קטן מההרשעות:** ב-6% מההרשעות בעבירת הפרעה לשוטר במילוי תפקידו (בעבירה זו משכי המאסר שנגזרו היו קצרים בהרבה מעונש המקסימום שהחוק מאפשר – שלוש שנות מאסר), ב-6.5% מההרשעות בעבירת העלבת עובד ציבור וב-9% מההרשעות בעבירת הפרעה לעובד ציבור.
- **כמעט בכל ההרשעות נקבעו עונשי מאסר על תנאי (לעיתים בשילוב עם עונש נוסף):** מאסר על תנאי נגזר ב-94% מההרשעות בעבירת הפרעה לשוטר במילוי תפקידו, ב-97% מההרשעות בעבירת העלבת עובד ציבור וב-95% מההרשעות בעבירת הפרעה לעובד ציבור.

1. הפרעה לשוטר במילוי תפקידו – סעיף 275 לחוק העונשין

בתרשים 1 יוצגו נתונים על 6,774 התיקים שנפתחו בגין הפרעה לשוטר במילוי תפקידו בשנים 2018–2022.

תרשים 1: תיקים שנפתחו בגין עבירת הפרעה לשוטר במילוי תפקידו, 2018–2022⁷

לפי נתונים אלו, בכל אחת מהשנים 2018–2022 נפתחו בין 1,112 ל-1,512 תיקים (בממוצע 1,355 תיקים בשנה). בין שנת 2020 לשנת 2022 קטן מספר התיקים החדשים בכ-26%.⁸

עד מועד הפקת הנתונים (מרץ 2023) נסגרו (או היו בתהליך סגירה) 5,819 תיקים שנפתחו מאז שנת 2018, ובהם 83%–86% מהתיקים שנפתחו בשנים 2018–2021 ו-76% מהתיקים שנפתחו שנת 2022.⁹ בטבלה 1 יוצגו נתונים על העילות לסגירת התיקים שנפתחו בשנים 2018–2022.¹⁰

⁷ רפ"ק ע"ד קרן דסקין דגן, קצינת מדור הנחיה וחקיקה, וסנ"צ מאיה בוצר, ראש מדור הנחיה וחקיקה, חטיבת התביעות, משטרת ישראל, מכתב, 15 במרץ 2023. הועבר על ידי עדין ששון מלשכת השר לביטחון לאומי, דוא"ל, 26 במרץ 2023.

⁸ שם.

⁹ סביר להניח ששיעור התיקים הסגורים מכלל התיקים שנפתחו בשנת 2022 יגדל, לנוכח משך הטיפול בתיקים. שם.

¹⁰ שם.

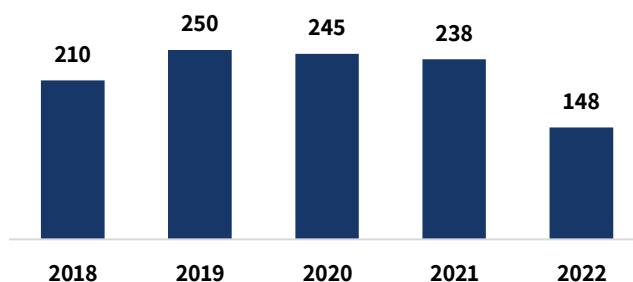
טבלה 1: עילות לסגירת תיקי הפרעה לשוטר במילוי תפקידו אשר נפתחו בין השנים 2018–2022 ונסגרו עד למועד הפקת הנתונים (מרץ 2023)¹¹

עילת הסגירה	מספר התיקים ושיעורם מכלל התיקים שנסגרו
הנסיבות אינן מתאימות לחקירה או להעמדה לדין	3,614 (65%)
חוסר ראיות	1,657 (30%)
עבריין לא נודע	126 (2%)
הסדר מותנה ¹²	129 (2%)
אחר ¹³	57 (1%)
סך התיקים הסגורים	5,583

לפי הנתונים בטבלה, בשנים 2018–2022 ב-65% מהתיקים שנסגרו עילת הסגירה היא נסיבות שאינן מתאימות לחקירה או להעמדה לדין; ב-30% מהתיקים שנסגרו נרשמה עילת חוסר ראיות.¹⁴

עד מועד הפקת הנתונים במרץ 2023 הוגשו 1,091 כתבי אישום בגין עבירת הפרעה לשוטר במילוי תפקידו. ממבט על השנים 2018–2021 יחד עולה שכתבי אישום הוגשו בכ-17% מהתיקים שנפתחו. נתונים על כך יוצגו בתרשים 2.

תרשים 2: כתבי אישום שהוגשו בגין עבירת הפרעה לשוטר במילוי תפקידו, 2018–2022¹⁵

כאמור, הנתונים בתרשים כוללים 1,091 כתבי אישום שהוגשו עד מועד הפקת הנתונים במרץ 2023 בתיקי הפרעה לשוטר במילוי תפקידו. 943 מהם נפתחו בשנים 2018–2021 (236 כתבי אישום בשנה במוצע), ו-148 מהם נפתחו בשנת 2022,¹⁶ אך ייתכן שמספר זה יגדל בהמשך, שכן הטיפול בחלק מהתיקים שנפתחו בשנה זו טרם הסתיים.

¹¹ רפ"ק עו"ד קרן דסקין דגן, קצינת מדור הנחיה וחקיקה, וסנ"צ מאיה בוצר, ראש מדור הנחיה וחקיקה, חטיבת התביעות, משטרת ישראל, מכתב, 15 במרץ 2023. הועבר על ידי עדה ששון מלשכת השר לביטחון לאומי, דוא"ל, 26 במרץ 2023.

¹² אפשר לערוך הסדרים מותנים בעבירת הפרעה לשוטר במילוי תפקידו החל מחודש ינואר 2019.

¹³ הקטגוריה "אחר" כוללת את עילות הסגירה האלו: העברה לרשות אחרת (29 תיקים); חוסר עניין לציבור עקב אי-איתור נילון, חשוד או נאשם (שמונה תיקים); מות הנילון, החשוד או הנאשם (שבעה תיקים); נילון, חשוד או נאשם אינו בר-עונשין מטעמי אי-שפיות (שבעה תיקים); נילון, חשוד או נאשם אינו בר-עונשין מטעמי גיל (שלושה תיקים); עילות אחרות (שלושה תיקים). רפ"ק עו"ד קרן דסקין דגן, קצינת מדור הנחיה וחקיקה, וסנ"צ מאיה בוצר, ראש מדור הנחיה וחקיקה, חטיבת התביעות, משטרת ישראל, מכתב, 15 במרץ 2023. הועבר על ידי עדה ששון מלשכת השר לביטחון לאומי, דוא"ל, 26 במרץ 2023.

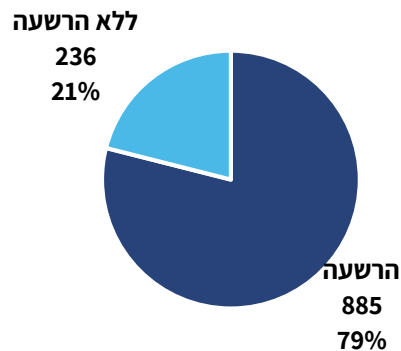
¹⁴ שם.

¹⁵ שם.

¹⁶ שם.

בתרשים 3 יוצגו נתוני המשטרה על 1,121 הכרעות דין שהתקבלו בשנים 2018–2022 בתיקי הפרעה לשוטר במילוי תפקידו. יצוין שאי-אפשר להשוות בין נתוני הכרעות הדין לנתוני כתבי האישום של אותה שנה, מפני שחלק מהכרעות הדין שניתנו בשנה מסוימת קשורות לכתבי אישום שהוגשו בשנה קודמת.¹⁷

תרשים 3: הכרעות דין בעבירת הפרעה לשוטר במילוי תפקידו, 2018–2022¹⁸

הנתונים בתרשים מראים כי בשנים 2018–2022, ב-885 מהכרעות הדין (79%) הייתה הרשעה בעבירה, וב-236 מהן (21%) לא הייתה הרשעה.¹⁹

מכלל 885 ההרשעות, ב-54 מקרים (כ-6% מההרשעות) נקבע עונש מאסר בפועל:

- כשני שלישים ממאסרים אלו – 36 מאסרים – היו מאחורי סורג ובריה; 33 מהם (92%) היו של פחות משישה חודשים, ושלושה מהם היו של שישה עד תשעה חודשים.
- כשליש מהמאסרים – 18 מאסרים – רוצו בעבודות שירות; 15 מהם (83%) היו של פחות משישה חודשים, ושלושה מהם היו של שישה עד תשעה חודשים.²⁰

במהלך השנים האלה לא נגזרו מאסרים ארוכים מתשעה חודשים בגין הפרעה לשוטר במילוי תפקידו. נזכיר כי העונש המרבי שנקבע בחוק לעבירה זו הוא שלוש שנות מאסר.²¹

אלה העונשים השכיחים ביותר שנגזרו על המורשעים בעבירת הפרעה לשוטר במילוי תפקידו: מאסר על תנאי (835 עונשים – 94% מההרשעות); צו התחייבות להימנע מעבירה (573 עונשים – 65% מההרשעות); קנס (485 עונשים

¹⁷ על כן בחלק מהשנים מספר הכרעות הדין גדול ממספר כתבי האישום, ובשנים אחרות מספר הכרעות הדין קטן ממספר כתבי האישום.
¹⁸ רפ"ק עו"ד ערן שמיר, מדור הנחיה וחקיקה, חטיבת התביעות, משטרת ישראל, מכתב, 30 באפריל 2023. הועבר בדוא"ל על ידי עדן ששון מלשכת השר לביטחון לאומי, 30 באפריל 2023.

¹⁹ ב-56 מ-236 המקרים שבהם הנאשם לא הורשע, הוחלט שלא להרשיע אותו או שלא להעמיד אותו לדין בגלל מחלת נפש שלו או מפני שהוצא צו דרכי טיפול – דרך טיפול חלופית לקטינים ללא הרשעה (לדוגמה באמצעות השגחה של אדם מתאים, העמדת הקטין במבחן, קבלת התחייבות של הקטין לגבי העתיד, שהייה של הקטין במעון יומי או במעון נעול, תשלום קנס או פיצויים), או במקרים שבהם הקטין קיבל פטור מהעמדה לדין ללא צו. שם.

²⁰ רפ"ק עו"ד ערן שמיר, מדור הנחיה וחקיקה, חטיבת התביעות, משטרת ישראל, מכתב, 30 באפריל 2023. הועבר בדוא"ל על ידי עדן ששון מלשכת השר לביטחון לאומי, 30 באפריל 2023; תשובה על שאלת הבהרה, שם, דוא"ל, 2 במאי 2023.

²¹ [חוק העונשין, התשל"ז-1977](#).

— 55% מההרשעות).²² נציין כי סך העונשים גדול מסך ההרשעות, מכיוון שבית המשפט עשוי לגזור יותר מעונש אחד בהרשעה אחת.

הפרעה לשוטרי במילוי תפקידו (ס' 275 לחוק העונשין) - סיכום נתוני 2018-2022

נפתחו 6,774 תיקים;

נסגרו 5,819 תיקים;

הוגשו 1,091 כתבי אישום;

885 הרשעות;

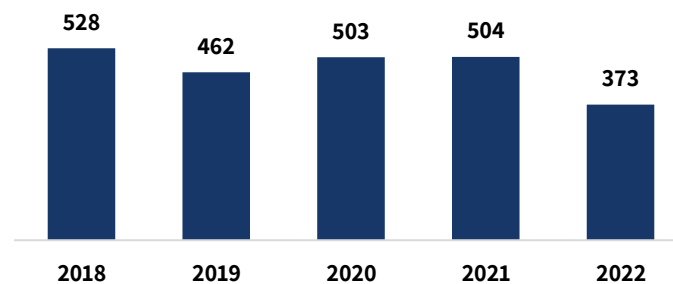
נגזרו 54 מאסרים בפועל (כשני שלישים מהם מאחורי סורג וברית, שליש בעבודות שירות);

מאסר בפועל נגזר ב-6% מההרשעות.

2. העלבת עובד ציבור - סעיף 288 לחוק העונשין

בשנים 2018-2022 נפתחו 2,370 תיקים בגין עבירת העלבת עובד ציבור. להלן יוצגו הנתונים בפילוח לפי שנים.

תרשים 4: תיקים שנפתחו בגין עבירת העלבת עובד ציבור, 2018-2022²³

לפי התרשים, בשנים 2018-2021 נפתחו בכל שנה בין 462 ל-528 תיקים בגין העלבת עובד ציבור (499 בשנה במוצא), ובשנת 2022 נפתחו 373 תיקים — קיטון של 25% במספר התיקים החדשים.

עד מועד הפקת הנתונים במרץ 2023 נסגרו (או היו בתהליך סגירה) 2,370 תיקים בגין העלבת עובד ציבור, ובהם 90%-94% מהתיקים שנפתחו בין השנים 2018-2021 ו-78% מהתיקים שנפתחו בשנת 2022.²⁴ להלן יוצגו בטבלה 2 העילות לסגירת התיקים.

²² להלן כמה דוגמאות לעונשים נוספים שנגזרו (בסדר יורד): צו שירות למען הציבור (של"ץ), פיצוי, התחייבות בדבר התנהגות בעתיד, הוצאות משפט לנאשם, צו מבחן. רפ"ק עו"ד ערן שמיר, מדור הנחיה וחקיקה, חטיבת התביעות, משטרת ישראל, מכתב, 30 באפריל 2023. הועבר בדוא"ל על ידי עדין ששון מלשכת השר לביטחון לאומי, 30 באפריל 2023.

²³ רפ"ק עו"ד קרן דסקין דגן, קצינת מדור הנחיה וחקיקה, וסנ"צ מאיה בוצר, ראש מדור הנחיה וחקיקה, חטיבת התביעות, משטרת ישראל, מכתב, 15 במרץ 2023. הועבר על ידי עדין ששון מלשכת השר לביטחון לאומי, דוא"ל, 26 במרץ 2023.

²⁴ סביר להניח ששיעור התיקים הסגורים מקרב התיקים שנפתחו בשנת 2022 יגדל, לנוכח משך הטיפול בתיקים. שם.

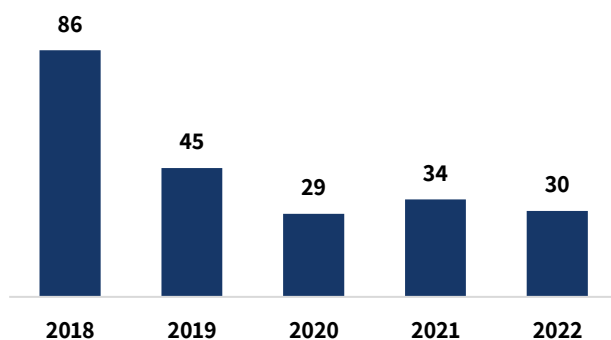
טבלה 2: עילות לסגירת תיקי העלבת עובד ציבור שנפתחו בין השנים 2018–2022 ונסגרו עד למועד הפקת הנתונים (מרץ 2023)²⁵

עילת הסגירה	מספר התיקים ושיעורם מכלל התיקים שנסגרו
הנסיבות אינן מתאימות לחקירה או להעמדה לדין	1,281 (60%)
חוסר ראיות	710 (33%)
עברייני לא נודע	98 (5%)
הסדר מותנה ²⁶	30 (1%)
אחר ²⁷	12 (1%)
סך התיקים הסגורים	2,131

לפי הנתונים בטבלה, העילות העיקריות לסגירת התיקים הן נסיבות שאינן מתאימות לחקירה או להעמדה לדין (כ-60% מהתיקים שנסגרו) וחוסר ראיות (כשליש מהתיקים שנסגרו).

להלן נתונים על 224 כתבי האישום שהוגשו בגין עבירת העלבת עובד ציבור בשנים 2018–2022. ממבט על השנים 2018–2021 יחד עולה שכתבי אישום הוגשו בערך בעשירית מהתיקים שנפתחו.

תרשים 5: כתבי אישום שהוגשו בגין עבירת העלבת עובד ציבור, 2018–2022²⁸

לפי הנתונים, במהלך השנים קטן מספר כתבי האישום שהוגשו בגין העלבת עובד ציבור ביותר מ-50%: עד מועד הפקת הנתונים במרץ 2023 הוגשו 86 כתבי אישום הקשורים לתיקים שנפתחו בשנת 2018, ובממוצע 34 כתבי אישום בשנה בתיקים שנפתחו בשנים שלאחר מכן.²⁹

²⁵ רפ"ק עו"ד קרן דסקין דגן, קצינת מדור הנחיה וחקיקה, וסנ"צ מאיה בוצר, ראש מדור הנחיה וחקיקה, חטיבת התביעות, משטרת ישראל, מכתב, 15 במרץ 2023. הועבר על ידי עדן ששון מלשכת השר לביטחון לאומי, דוא"ל, 26 במרץ 2023.

²⁶ אפשר לערוך הסדרים מותנים בעבירת העלבת עובד ציבור החל מחודש ינואר 2017.

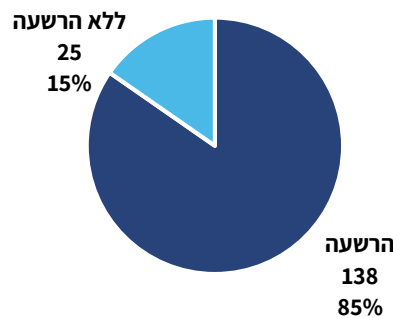
²⁷ הקטגוריה "אחר" כוללת את עילות הסגירה האלו: העברה לרשות אחרת (שישה תיקים); חוסר עניין לציבור עקב אי-איתור נילון, חשוד או נאשם (ארבעה תיקים); מות הנילון, החשוד או הנאשם (תיק אחד); התיישנות (תיק אחד). רפ"ק עו"ד קרן דסקין דגן, קצינת מדור הנחיה וחקיקה, וסנ"צ מאיה בוצר, ראש מדור הנחיה וחקיקה, חטיבת התביעות, משטרת ישראל, מכתב, 15 במרץ 2023, הועבר על ידי עדן ששון מלשכת השר לביטחון לאומי, דוא"ל, 26 במרץ 2023.

²⁸ רפ"ק עו"ד קרן דסקין דגן, קצינת מדור הנחיה וחקיקה, וסנ"צ מאיה בוצר, ראש מדור הנחיה וחקיקה, חטיבת התביעות, משטרת ישראל, מכתב, 15 במרץ 2023. הועבר על ידי עדן ששון מלשכת השר לביטחון לאומי, דוא"ל, 26 במרץ 2023.

²⁹ שם.

בתרשים 6 מוצגים נתוני המשטרה על 163 הכרעות דין בעבירת העלבת עובד ציבור שניתנו בשנים 2018–2022. יצוין שאי-אפשר להשוות בין הנתונים על הכרעות הדין לנתונים על כתבי אישום באותה שנה, מפני שחלק מהכרעות הדין שניתנו בשנה מסוימת קשורות לכתבי אישום שהוגשו בשנים קודמות.³⁰

תרשים 6: הכרעות דין בעבירת העלבת עובד ציבור, 2018–2022³¹

לפי הנתונים, בשנים 2018–2022 הייתה הרשעה ב-138 מהכרעות הדין (85%), וב-25 הכרעות דין (15%) לא הייתה הרשעה.³²

מכלל 138 ההרשעות, בתשעה מקרים (כ-6.5% מההרשעות) נקבע עונש מאסר בפועל:

- ארבעה מהמאסרים היו מאחורי סורג ובריח, וכולם היו של פחות משישה חודשים;
- חמישה מאסרים רוצו בעבודות שירות – ארבעה מהם היו של פחות משישה חודשים, ואחד של שישה עד תשעה חודשים.³³

אלה העונשים השכיחים ביותר שנגזרו על המורשעים בעבירת העלבת עובד ציבור: מאסר על תנאי (134 עונשים – 97% מההרשעות); צו התחייבות להימנע מעבירה (84 עונשים – 61% מההרשעות); קנס (57 עונשים – 41% מההרשעות); פיצוי (41 עונשים – 30% מההרשעות).³⁴ נציין כי סך העונשים גדול מסך ההרשעות מכיוון שבתי המשפט עשויים לגזור יותר מעונש אחד בהרשעה אחת.

³⁰ על כן בחלק מהשנים מספר הכרעות הדין גדול ממספר כתבי האישום, ובשנים אחרות מספר הכרעות הדין קטן ממספר כתבי האישום.
³¹ רפ"ק עו"ד ערן שמיר, מדור הנחיה וחקיקה, חטיבת התביעות, משטרת ישראל, מכתב, 30 באפריל 2023. הועבר בדוא"ל על ידי עדין ששון מלשכת השר לביטחון לאומי, 30 באפריל 2023.

³² בשישה מתוך 25 המקרים שבהם הנאשם לא הורשע, הוחלט שלא להרשיע אותו או שלא להעמיד אותו לדין בגלל מחלת נפש שלו או מפני שהוצא צו דרכי טיפול – דרך טיפול חלופית לקטינים ללא הרשעה (לדוגמה באמצעות השגחה של אדם מתאים, העמדת הקטין במבחן, קבלת התחייבות של הקטין לגבי העתיד, שהייה של הקטין במעון יומי או במעון נעול, תשלום קנס או פיצויים. רפ"ק עו"ד קרן דסקין דגן, קצינת מדור הנחיה וחקיקה, וסנ"צ מאיה בוצר, ראש מדור הנחיה וחקיקה, חטיבת התביעות, משטרת ישראל, מכתב, 15 במרץ 2023. הועבר על ידי עדין ששון מלשכת השר לביטחון לאומי, דוא"ל, 26 במרץ 2023.

³³ רפ"ק עו"ד ערן שמיר, מדור הנחיה וחקיקה, חטיבת התביעות, משטרת ישראל, מכתב, 30 באפריל 2023. הועבר בדוא"ל על ידי עדין ששון מלשכת השר לביטחון לאומי, 30 באפריל 2023. היות שהעונש המרבי על עבירה זו הוא שישה חודשי מאסר, אין הסבר למקרה היחיד שבו נקבע עונש של שישה עד תשעה חודשים. ייתכן שמדובר במקרה של טעות בהזנת הנתונים במערכת המחשוב של המשטרה. תשובה על שאלת הבהרה, שם, שיחת טלפון ודוא"ל, 2 במאי 2022.

³⁴ להלן כמה דוגמאות לעונשים נוספים שנגזרו (בסדר יורד): פיצוי, צו שירות למען הציבור (של"ץ), הוצאות משפט לנאשם, התחייבות בדבר התנהגות בעתיד, צו מבחן. שם.

העלבת עובד ציבור (ס' 288 לחוק העונשין) - סיכום נתוני 2018-2022

נפתחו 2,370 תיקים

נסגרו 2,131 תיקים;

הוגשו 224 כתבי אישום;

138 הרשעות;

נגזרו תשעה מאסרים בפועל (ארבעה מהם מאחורי סורג ובריח וחמישה בעבודות שירות);

מאסר בפועל נגזר ב-6.5% מההרשעות.

לעניין מספר כתבי האישום ולעניין הענישה שמחלקת התביעות של המשטרה מבקשת מבית המשפט, ממדור הנחיה וחקיקה בחטיבת התביעות של המשטרה נמסר כי "מחלקת התביעות מיישמת את הנחיית היועץ המשפטי לממשלה ואת העקרונות המצמצמים שהותוו בפסיקות בית המשפט העליון, וכפועל יוצא מכך מפעילה שיקול דעת מוקפד, זהיר ומרוסן".³⁵

הנחיית היועץ המשפטי לממשלה "הגשת כתבי אישום בעבירות של העלבת עובד ציבור וזילות בית המשפט" פורסמה בשנת 2002 ועודכנה בשנת 2006. בין היתר מפורטים בה כמה שיקולים שעומדים בבסיס ההחלטה אם להעמיד לדין את החשודים בעבירת העלבת עובד ציבור. בין השיקולים: תוכן האמירה המעליבה (חומרתה, מטרתה, אם יש בה מן האמת ואם מדובר באמירה בודדת או ברצף של אמירות); הנסיבות שבהן היא נאמרה (למשל אם נאמרה בציבור); הלך הרוח של המעליב (אם ההעלבה תוכננה מראש או נאמרה באופן ספונטני בסערת רגשות); היסוד הנפשי של המעליב; הרקע לאמירה (למשל אם ההעלבה הייתה תגובה למעשה לא ראוי של עובד הציבור) והגורם שכלפיו נאמרו הדברים (לדוגמה אם הוא עובד ציבור שבא במגע עם הציבור הרחב או אם הוא עובד בכיר); תוצאת האמירה; עבירות נוספות שיכולות להיחשב לנסיבה מחמירה.³⁶

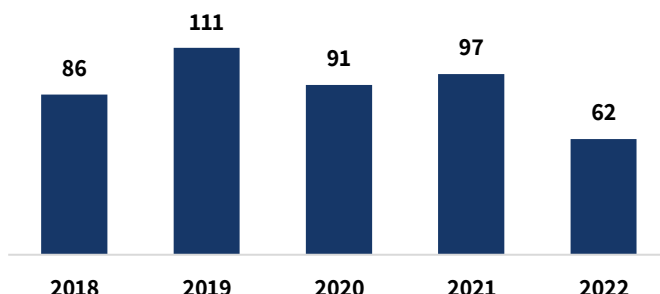
³⁵ רפ"ק עו"ד ערן שמיר, מדור הנחיה וחקיקה, חטיבת התביעות, משטרת ישראל, מכתב, 30 באפריל 2023. הועבר בדוא"ל על ידי עדן ששון מלשכת השר לביטחון לאומי, 30 באפריל 2023.

³⁶ הנחיות היועץ המשפטי לממשלה, משפט פלילי, מדיניות התביעה – סוגי עבירות ומבצעי עבירה, [הגשת כתבי אישום בעבירות של העלבת עובד ציבור וזילות בית המשפט](#), מס' הנחיה: 4.1103, 3 ביולי 2002, עדכון: פברואר 2006.

3. הפרעה לעובד ציבור – סעיף 288א לחוק העונשין

בשנים 2018–2022 נפתחו 447 תיקים בגין הפרעה לעובד ציבור. להלן הנתונים עליהם בפילוח לפי שנים.

תרשים 7: תיקים שנפתחו בגין הפרעה לעובד ציבור, 2018–2022³⁷

לפי הנתונים בתרשים, בשנים 2018–2021 נפתחו כ-96 תיקים בשנה במוצע בגין הפרעה לעובד ציבור, ובשנת 2022 נפתחו 62 תיקים כאלו – 35% פחות מהמוצע של השנים הקודמות.

עד מועד הפקת הנתונים נסגרו (או היו בתהליך סגירה) 373 תיקי הפרעה לעובד ציבור, ובהם 81%–89% מהתיקים שנפתחו בשנים 2018–2021 ו-76% מהתיקים שנפתחו בשנת 2022.³⁸ להלן נתונים על העילות לסגירת התיקים.

טבלה 3: עילות לסגירת תיקי הפרעה לעובד ציבור אשר נפתחו בין השנים 2018–2022 ונסגרו עד למועד

הפקת הנתונים (מרץ 2023)³⁹

עילת הסגירה	מספר התיקים ושיעורם מכלל התיקים שנסגרו
הנסיבות אינן מתאימות לחקירה או להעמדה לדין	236 (63%)
חוסר ראיות	98 (26%)
עברין לא נודע	20 (5%)
הסדר מותנה ⁴⁰	9 (2%)
העברה לרשות אחרת	5 (1%)
אחר ⁴¹	5 (1%)
סך התיקים הסגורים⁴²	373

לפי הטבלה, העילות העיקריות לסגירת התיקים הן נסיבות שאינן מתאימות לחקירה או להעמדה לדין (63% מהתיקים שנסגרו) וחוסר ראיות – 26%.

³⁷ רפ"ק עו"ד קרן דסקין דגן, קצינת מדור הנחיה וחקיקה, וסנ"צ מאיה בוצר, ראש מדור הנחיה וחקיקה, חטיבת התביעות, משטרת ישראל, מכתב, 15 במרץ 2023. הועבר על ידי עדן ששון מלשכת השר לביטחון לאומי, דוא"ל, 26 במרץ 2023.

³⁸ סביר להניח ששיעור התיקים הסגורים מכלל התיקים שנפתחו בשנת 2022 יגדל, לנוכח משך הטיפול בתיקים. שם.

³⁹ שם.

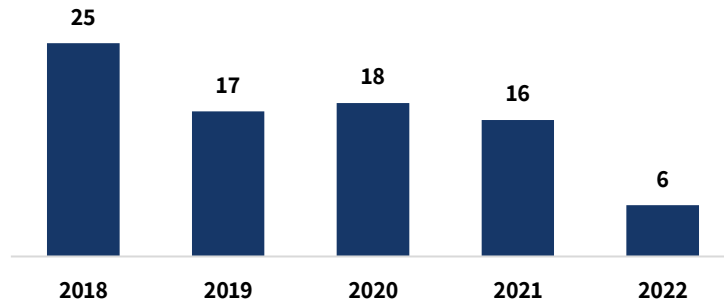
⁴⁰ אפשר לערוך הסדרים מותנים בעבירת הפרעה לעובד ציבור החל מחודש ינואר 2019.

⁴¹ הקטגוריה "אחר" כוללת את עילות הסגירה האלו: נילון, חשוד או נאשם אינו בר-עונשין מטעמי אי-שפיות (שני תיקים); חוסר עניין לציבור עקב אי-איתור נילון, חשוד או נאשם (שני תיקים); נילון, חשוד או נאשם אינו בר-עונשין מטעמי גיל (תיק אחד). רפ"ק עו"ד ערן שמיר, מדור הנחיה וחקיקה, חטיבת התביעות, משטרת ישראל, מכתב, 30 באפריל 2023. הועבר בדוא"ל על ידי עדן ששון מלשכת השר לביטחון לאומי, 30 באפריל 2023; תשובה על שאלת הבהרה, שם, דוא"ל, 2 במאי 2023.

⁴² סך שיעורי התיקים הסגורים אינו מסתכם ב-100% מכיוון שהמספרים עוגלו כלפי מטה.

בתרשים 8 יוצגו נתונים על 82 כתבי אישום שהוגשו בתיקים שנפתחו בשנים 2018–2022, עד מועד הפקת הנתונים במרץ 2023. מלבט על השנים 2018–2021 יחד עולה שכתבי אישום הוגשו בכ-20% מהתיקים שנפתחו.

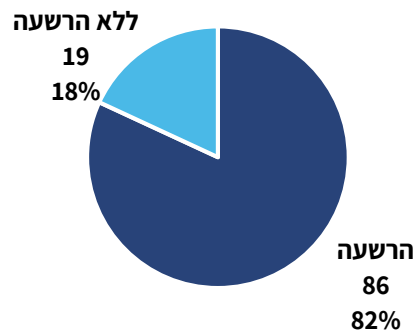
תרשים 8: כתבי אישום שהוגשו בגין עבירת הפרעה לעובד ציבור, 2018–2022⁴³

על פי הנתונים, עד מועד הפקת הנתונים במרץ 2023 הוגשו 25 כתבי אישום בתיקים שנפתחו בשנת 2018, ובמוצע 17 כתבי אישום בשנה בתיקים שנפתחו בשנים 2019–2021; עד לאותו מועד הוגשו שישה כתבי אישום בתיקים שנפתחו בשנת 2022, אך בשל התמשכות הליכי האכיפה ייתכן שמספר זה יגדל.

בתרשים 9 יוצגו נתוני המשטרה על 105 הכרעות דין שניתנו בתיקי עבירת הפרעה לעובד ציבור בשנים 2018–2022. יצוין שאי-אפשר להשוות בין הנתונים על הכרעות הדין לנתונים על כתבי האישום של אותה שנה, מפני שחלק מהכרעות הדין שניתנו בשנה מסוימת קשורות לכתבי אישום שהוגשו בשנים קודמות.⁴⁴

תרשים 9: הכרעות דין בעבירת הפרעה לעובד ציבור, 2018–2022⁴⁵

לפי הנתונים, בשנים 2018–2022 הייתה הרשעה ב-86 הכרעות דין (82%), וב-19 מהן (18%) לא הייתה הרשעה.

⁴³ רפ"ק עו"ד קרן דסקין דגן, קצינת מדור הנחיה וחקיקה, וסנ"צ מאיה בוצר, ראש מדור הנחיה וחקיקה, חטיבת התביעות, משטרת ישראל, מכתב, 15 במרץ 2023. הועבר על ידי עדן ששון מלשכת השר לביטחון לאומי, דוא"ל, 26 במרץ 2023.

⁴⁴ על כן בחלק מהשנים מספר הכרעות הדין גדול ממספר כתבי האישום, ובשנים אחרות מספר הכרעות הדין קטן ממספר כתבי האישום.

⁴⁵ רפ"ק עו"ד ערן שמיר, מדור הנחיה וחקיקה, חטיבת התביעות, משטרת ישראל, מכתב, 30 באפריל 2023. הועבר בדוא"ל על ידי עדן ששון מלשכת השר לביטחון לאומי, 30 באפריל 2023.

מכלל 86 ההרשעות, בשמונה מקרים (כ-9% מההרשעות) נקבע עונש מאסר בפועל:⁴⁶

- שבעה ממאסרים אלו היו מאחורי סורג ובריא, כולם של פחות משישה חודשים;
- מאסר אחד בעבודות שירות של פחות משישה חודשים.

בהקשר זה נזכיר כי העונש המרבי שנקבע בחוק לעבירה זו הוא שנת מאסר.⁴⁷

אלה העונשים השכיחים ביותר שנגזרו על המורשעים בעבירת הפרעה לעובד ציבור: מאסר על תנאי (82 עונשים – 95% מההרשעות); צו התחייבות להימנע מעבירה (54 עונשים – 63% מההרשעות); קנס (41 עונשים – 48% מההרשעות).⁴⁸ נציין כי סך העונשים גדול מסך ההרשעות מכיוון שבתי המשפט עשויים לגזור יותר מעונש אחד בהרשעה אחת.

הפרעה לעובד ציבור (ס' 288א לחוק העונשין) – סיכום נתוני 2018-2022

נפתחו 447 תיקים;

נסגרו 373 תיקים;

הוגשו 82 כתבי אישום;

86 הרשעות;

נגזרו שמונה מאסרים בפועל (שבעה מהם מאחורי סורג ובריא, ואחד בעבודות שירות);

מאסר בפועל נגזר ב-9% מההרשעות.

⁴⁶ רפ"ק עו"ד קרן דסקין דגן, קצינת מדור הנחיה וחקיקה, וסנ"צ מאיה בוצר, ראש מדור הנחיה וחקיקה, חטיבת התביעות, משטרת ישראל, מכתב, 15 במרץ 2023. הועבר על ידי עדן ששון מלשכת השר לביטחון לאומי, דוא"ל, 26 במרץ 2023.

⁴⁷ [חוק העונשין, התשל"ז-1977](#).

⁴⁸ להלן כמה דוגמאות לעונשים נוספים שנגזרו (בסדר יורד): פיצוי, צו שירות למען הציבור (של"ץ), הוצאות משפט לנאשם, צו מבחן, התחייבות בדבר התנהגות בעתיד. רפ"ק עו"ד ערן שמיר, מדור הנחיה וחקיקה, חטיבת התביעות, משטרת ישראל, מכתב, 30 באפריל 2023. הועבר בדוא"ל על ידי עדן ששון מלשכת השר לביטחון לאומי, 30 באפריל 2023.